

M.A. (PART- I)

MARATHI

Study of Forms of Literature- Stories (Rev)

(Paper – I) April 2016

QP Code : **21768**

(३ तास)

[एकूण गुण : १००]

सूचना : (१) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.

(२) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

१. (अ) साहित्यप्रकाराच्या वर्गीकरणामागील विविध भूमिकासह साहित्यप्रकाराची संकल्पना थोडक्यात विशद करा.

किंवा

(ब) कथनमीमांसेच्या आधारे 'कथा' या साहित्यप्रकाराचा काळ आणि वातावरण या घटकांचे स्वरूप सविस्तर लिहा.

२. (अ) दिवाकर कृष्णांच्या कथांमधून मानवी जीवनातील संघर्षाची विविधरूपे कशी उलगडत जातात, याची सोदाहरण चर्चा करा.

किंवा

(ब) कथा रचनेतील प्रतिमासृष्टी व वातावरणनिर्मिती हे जी.ए. कुलकर्णी यांच्या कथेचे महत्त्वाचे विशेष मानता येतील का? सविस्तर चर्चा करा.

३. (अ) गंगाधर गाडगीळांच्या कथांमधील पात्रचित्रणाचे विशेष उदाहरणांसह थोडक्यात लिहा.

किंवा

(ब) बाबुराव बागूल यांच्या पात्रचित्रणाची वैशिष्ट्ये 'जेव्हा मी जात चोरली होती' या संग्रहातील कथांच्या आधारे विशद करा.

४. (अ) कमल देसाई यांच्या कथांमधील कल्पिताचे स्वरूप 'रंग-२' च्या आधारे विशद करा.

किंवा

(ब) गौरी देशपांडे यांच्या स्त्री-पुरुष पात्रचित्रणाची वैशिष्ट्ये 'आहे हे असं आहे' मधील कथांच्या आधारे लिहा.

५. (अ) सखा कलाल आणि आसाराम लोमटे यांनी ग्रामीण व्यवस्थेचे कसे दर्शन घडविले आहे ते 'ढग' आणि 'आलोक' मधील कथांच्या आधारे लिहा.

किंवा

(ब) पुढीलपैकी कोणत्याही दोहोंवर टिपा लिहा.

(१) कथा आणि प्रवासवर्णन या साहित्यप्रकारातील साम्य-भेद

(२) मराठीतील नवकथेचे स्वरूपविशेष

(३) 'मृणालिनीचे लावण्य' मधील मृणालिनी

SP-Con.6936-16.

M.A. (PART- I)
MARATHI
History of Marathi Literature (1874-1960)
(Paper – III) April 2016

QP Code : 20958

(३ तास)

एकूण गुण : १००

सूचना : (१) कोणतेही पाच प्रश्न सोडवा.

(२) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

१. (अ) १८७४ ते १९२० या कालखंडात लिहिल्या गेलेल्या वाङ्मयाच्या विविध प्रेरणांचा सविस्तर आढावा घ्या.

किंवा

(ब) १८७४ ते १९२० या काळात प्रसिध्द झालेल्या कादंबरी वाङ्मयातून तत्कालिन समाज जीवनाचे कसे दर्शन घडले आहे ते सोदाहरण सांगा.

२. (अ) १८७४ ते १९६० या काळात बदलत गेलेल्या निबंध वाङ्मयाची सविस्तर चर्चा करा.

किंवा

(ब) '१८७४ ते १९२० या कालखंडात नाट्य वाङ्मयातून वैविध्यपूर्ण जीवनजाणीवा व्यक्त झाल्या आहेत' या विधानाची सोदाहरण चर्चा करा.

३. (अ) १८७४ ते १९२० या कालखंडातील कथांची ठळक वैशिष्ट्ये सोदाहरण स्पष्ट करा.

किंवा

(ब) १८७४ ते १९२० या कालखंडातील मराठी काव्याचे स्वरूप विशेष स्पष्ट करा.

४. (अ) १९२० ते १९६० या कालखंडात मराठी नाट्यसृष्टीत घडत गेलेल्या बदलांची सोदाहरण चर्चा करा.

किंवा

(ब) १९२० ते १९६० या कालखंडातील मराठी कवितेची वैशिष्ट्ये सविस्तर सांगा.

५. (अ) १८७४ ते १९६० या काळात समीक्षा विचारात होत गेलेल्या बदलांचा सविस्तर आढावा घ्या.

किंवा

(ब) १८७४ ते १९६० या कालखंडातील चरित्र-आत्मचरित्र लेखनाचा सविस्तर आढावा घ्या.

६. पुढीलपैकी प्रत्येक गटातील एक टीप लिहा

गट 'अ'

- (१) सुधारक
- (२) माणदेशी माणसं
- (३) रणांगण
- (४) सं. संशय कल्लोळ

गट 'ब'

- (अ) कवी कुसुमाग्रज
- (ब) ना. ह. आपटे
- (क) विष्णूशास्त्री चिपळूणकर
- (ड) विभावरी शिरूरकर

M.A. (PART- I)
MARATHI
Linguistic Study of Marathi Language
(Paper – V) April 2016

QP Code : 21303

(३ तास)

(गुण : १००)

- सूचना: - (१) कोणतेही पाच प्रश्न सोडवा.
(२) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.
(३) प्रत्येक विभागातील किमान दोन प्रश्न आवश्यक.
(४) दोन्ही विभागांची उत्तरे एकाच उत्तरपत्रिकेत लिहावीत.

विभाग:१

१. ऐतिहासिक भाषाविज्ञानाची मूलतत्त्वे सांगून, त्यांच्या मर्यादा सविस्तर लिहा.
२. स्वनपरिवर्तनाची संकल्पना स्पष्ट करून, त्यांच्या विविध प्रकारांचा सविस्तर आणि सोदाहरण आढावा घ्या.
३. अर्थपरिवर्तन म्हणजे काय ते थोडक्यात स्पष्ट करून, अर्थपरिवर्तनाची कारणे सविस्तर आणि सोदाहरण विशद करा.
४. 'कालिक भेद' ही संकल्पना स्पष्ट करून, आदिकालाचे भाषिक विशेष सविस्तर स्पष्ट करा.
५. खालीलपैकी कोणत्याही दोहोंवर टिपणे लिहा.
(अ) स्वनपरिवर्तनाची कारणे.
(ब) भाषिक आदानाची कारणे.
(क) वैद्य-गुणे वादाचे स्वरूप.
(ड) 'अर्वाचीन' मराठीचे ठळक विशेष.
(इ) अंतर-बहिर् वर्तुळ सिद्धांत.

विभाग:२

६. वर्णनात्मक भाषाभ्यासपद्धतीचे स्वरूप सविस्तर आणि सोदाहरण स्पष्ट करा.
७. स्वन, स्वनिम व स्वनांतरे या संकल्पनांच्या सविस्तर आणि सोदाहरण परामर्श घ्या.
८. रूपिमप्रक्रिया सविस्तर आणि सोदाहरण लिहा.
९. बोलींच्या अभ्यासाचे महत्त्व थोडक्यात स्पष्ट करून, अहिराणी बोलीच्या वैशिष्ट्यांचा सविस्तर परामर्श घ्या.
१०. खालीलपैकी कोणत्याही दोहोंवर टिपणे लिहा:-
(अ) 'खंडित' व 'खंडाधिष्ठित स्वनिम'.
(ब) प्रमाणभाषा आणि बोली यांच्यातील 'परस्पर संबंध'.
(क) प्रथमोपास्थित संघटकाचे विश्लेषण.
(ड) उच्चार व लेखन यातील अंतर.
(फ) स्वनिक प्रतिलेखन. -----

M.A. (PART- I)

MARATHI

**Modern Marathi Prose &
Poetry (1960 – Onward)
(Paper – VII) April 2016**

QP Code : 20724

(३ तास)

एकूण गुण : १००

सूचना : (१) कोणतेही पाच प्रश्न सोडवा.
(२) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

१. (अ) दिलीप पुरुषोत्तम चित्रे यांच्या 'कविता' या काव्यसंग्रहातील कवितांच्या साहाय्याने त्यांच्या कवितांचा आशय आणि तो व्यक्त करणारी भाषाशैली यांचे स्वरूप वैशिष्ट्ये उलगडून दाखवा.

किंवा

(ब) 'कविता' या काव्यसंग्रहातील कवितांमधून दि. पु. चित्रे यांनी विश्वरूपानुभवाची अनेकविध रूपे अनेक संदर्भातून साकार केली आहेत. या विधानाचा परामर्श घ्या.

२. (अ) मानवी जीवनातील आदिम कामप्रेरणेची अभिव्यक्ती हा श्री. दा. पानवलकर यांच्या कथांमधील एक विशेष आहे. हे 'कमाई' आणि 'भूमी' या कथांच्या संदर्भात सविस्तर लिहा.

किंवा

(ब) 'श्री. दा. पानवलकर यांच्या कथांमधून मराठी कथेला अपरिचित असे अनुभवविश्व साकारले आहे' हे विधान 'पद्म' आणि 'अपील' या कथांच्या आधारे स्पष्ट करा.

३. (अ) विज्ञान कादंबरी देखील मानवी वृत्ती-प्रवृत्तीचे समर्थपणे दर्शन घडवू शकते याचा प्रत्यय 'देवासि जिवे मारिले' या कादंबरीत कसा येतो ते स्पष्ट करा.

किंवा

(ब) लक्ष्मण लोंढे यांच्या 'देवासि जिवे मारिले' या कादंबरीचे विशेष नोंदवा.

४. (अ) 'सूर्यास्त या नाटकातील संघर्ष सामाजिक आणि राजकीय या दोन्ही पातळ्यांवर साकारतो'. हे विधान स्पष्ट करा.

किंवा

(ब) आधुनिक युगात स्वातंत्र्य आणि लोकशाहीचे बदलत गेलेले मूल्य 'सूर्यास्त' या नाटकात कसे चित्रित झाले आहे. ते साधार लिहा.

५. (अ) 'पारंपरिक चौकटीतून मुक्त होण्याचा प्रयत्न करणारे आत्मकथन' म्हणून 'बिराड' या आत्मकथनाचे मूल्यमापन करा.

किंवा

(ब) 'बिराड'च्या निवेदकाच्या जीवन संघर्षाचे स्वरूप अशोक पवार यांच्या आत्मकथनाच्या आधारे लिहा.

TURN OVER

SP-Con. 5304-16.

६. टिपा लिहा : (कोणत्याही दोन)

- (१) 'हेलावती प्राण' या सागराच्या या कवितेतील कवीचे मनोगत
 - (२) 'एका नृत्याचा जन्म' या कथेतील शीर्षकाची समर्पकता
 - (३) 'देवासि जिवे मारिले' मधील परग्रहवासी
 - (४) 'सूर्यास्त' या नाटकातील अप्पाजीचा शेवट
 - (५) 'बिराड' या आत्मकथनातील शोषणाचे चित्रण
-